

DET KONGELIGE FORSVARSDEPARTEMENT

Utenriksdepartementet
Postboks 8114 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.:
17/7497

Vår ref.:
2015/3813-15/FD II 5/VIM

Dato:
29.09.2017

Hørings svar - forslag om ratifikasjon av konvensjon og forslag til straffebestemmelser om tvungen forsvinning

1. Innledning

Det vises til høringsbrev med tittel *forslag om ratifikasjon av FNs internasjonale konvensjon om beskyttelse mot tvungen forsvinning av 20. desember 2006 og om straffebud om tvungen forsvinning i straffeloven*, datert 29. juni 2017.

Forsvarsdepartementet har forut for høringen i flere omganger gitt sine vurderinger og innspill i forbindelse med en mulig ratifikasjon av nevnte konvensjon. Det følgende høringssvaret vil derfor begrenses til enkelte forhold.

Høringsnotatet er forelagt Forsvaret som har gitt sine innspill, vedlagt dette høringssvaret. Innspillene er tatt i betraktning ved utarbeidelsen av følgende høringssvar fra Forsvarsdepartementet.

2. Forholdet mellom konvensjonens bestemmelser og den internasjonale humanitærretten (krigens folkerett)

Slik det også fremgår av høringsnotatet kan ikke konvensjonens artikkel 43 anses å innebære en endelig avklaring av forholdet mellom konvensjonens bestemmelser og den internasjonale humanitærretten. Ved en eventuell ratifikasjon innebærer dette en rettslig usikkerhet knyttet til om bestemmelser som artikkel 17 annet ledd kommer til anvendelse i situasjoner med væpnet konflikt og i hvilken utstrekning. Forsvarsdepartementet anser dette uheldig, også i lys av den plikt konvensjonspartene har, i henhold til artikkel 23, til å sørge for nødvendig opplæring av personell som vil kunne ha befatning med personer som har fått berøvet sin frihet.

Forsvarsdepartementet er imidlertid, som tidligere påpekt, av det syn at en slik rettsusikkerhet ikke bør hindre norsk ratifisering av konvensjonen om beskyttelse mot tvungen forsvinning. Fordi statspartenes forpliktelser etter konvensjonen i stor grad gjenfinnes i andre menneskerettskonvensjoner som Norge allerede er bundet av, og som på tilsvarende vis vil kunne komme til anvendelse i væpnet konflikt, anses konvensjonen ikke å reise særlige problemstillinger som skulle tilsi at Norge ikke ratifiserer den.

Postadresse:
Postboks 8126 Dep.
0032 Oslo

Kontoradresse:
Glacisgata 1
Oslo

Telefon:
23 09 80 00

Saksbehandler:
seniorrådgiver Vibeke Musæus
Seksjon for internasjonal og operasjonell rett og etterretning

E-postadresse:
postmottak@fd.dep.no

Webseite:
www.regjeringen.no/fd

Org.nr.:
972 417 823

Det er likevel Forsvarsdepartementets syn at det bør vurderes å innta en tolkingserklæring som forslagsvis kan lyde som følger:

«Norge forstår forpliktelsen i konvensjonens artikkel 17(2) sammenholdt med artikkel 43 slik at frihetsberøvelse som en følge av væpnet konflikt ikke er i strid med konvensjonen selv om nasjonal lovregulering ikke eksplisitt regulerer vilkår og prosessgarantier knyttet til frihetsberøvelse, der frihetsberøvelsen forøvrig er i overensstemmelse med de øvrige folkerettslige forpliktelser Norge er bundet av og som kommer til anvendelse i væpnet konflikt.»

En slik tolkingserklæring vil, etter departementets syn, kunne bidra til å redusere rettsusikkerhet ved norske militære bidrag i utlandet.

Forsvarsdepartementet går gjerne i dialog om utforming av en tolkingserklæring, også dersom det anses mer hensiktsmessig å utforme en mer generell erklæring enn forslaget inntatt her.

3. Straffebud om tvungen forsvinning

Plassering. Forsvarsdepartementet støtter at straffebudet om tvungen forsvinning plasseres i straffelovens kapittel 19 fremfor i kapittel 16. Forbrytelsen tvungen forsvinning er like aktuell i fredstid som i væpnet konflikt, noe som vil komme tydeligere frem ved en plassering i kapittel 19.

Utformingen. Forsvarsdepartementet forstår forslag til ny § 175 annet ledd, jf. første ledd, slik at straffebudet inneholder tre kumulative objektive vilkår; en form for frihetsberøvelse, etterfulgt av alternative former for hemmeligholdelse, som har til følge at den frihetsberøvede unndras fra lovens beskyttelse. Av høringsnotatet (s. 19) fremstår det som noe uklart hvilke elementer i gjerningsbeskrivelsen skyldkravet må dekke. Forsvarsdepartementet legger til grunn at kravet til forsett også må dekke følgen av handlingen (at den frihetsberøvede unndras fra lovens beskyttelse) i henhold til det alminnelige dekningsprinsippet.

Med hilsen

Henning Vaglum (e.f.)
ekspedisjonssjef

Geir Anders Fagerheim
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert, og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

1 Forespørsel om innspill - forslag om nytt straffebud om tvungen forsvinning i straffeloven

Kopi: Forsvarsstaben

Vår saksbehandler

Udir Terje Volden, twolden@mil.no
+4723 09 20 79, 0510 2079
FST/HR-AVD/AGIV-SEK

Vår dato

2017-09-11

Vår referanse

2017/031010-012/FORSVARET/ 008

Tidligere dato

2017-08-18

Tidligere referanse

2015/3813-13

Til

Forsvarsdepartementet

Postboks 8126 Dep
0032 OSLO
NORGE

Kopi til

Forespørsel om innspill - Forslag om nytt straffebud om tvungen forsvinning i straffeloven

Vedlagt oversendes høringsinnspill fra Forsvaret.

Tom Simonsen (ef)
Direktør
Sjef HR-avdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskreven signatur.

Postadresse

Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer
Norge

Besøksadresse

Glacisgata 1
0015 OSLO
Norge

Sivil telefon/telefaks

+4723092079

Militær telefon/telefaks

0510-2079

Epost/ Internett

forsvaret@mil.no
www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

FORSVARET

Forsvarets operative hovedkvarter

1 av 1

Vår saksbehandler

Hannah Tørres, htorres@mil.no
+477553 6027, 0565 6027

Vår dato

2017-09-07

Vår referanse

2017/031010-011/FORSVARET/ 008

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til

Forsvarsstaben

Kopi til

Innspill - Forslag om nytt straffebud om tvungen forsvinning i straffeloven

Det vises til Forsvarsdepartementets forespørsel om innspill til forslag om nytt straffebud om tvungen forsvinning i straffeloven.

FOH viser til høringsinnspill fra Forsvarets stabsskole, seksjon for juss og militærmakt, med tittel «HØRING – Ratifikasjon av konvensjon om beskyttelse mot tvungen forsvinning med tilhørende norsk straffebud». FOH slutter seg til stabsskolens innspill i sin helhet. Høringsinnspillet ligger vedlagt.

Børge Hatlebrekke

Oberstløytnant/jurist

Forsvarets operative hovedkvarter

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskreven signatur.

Postadresse

Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer

Besøksadresse

Sivil telefon/telefaks

+47 03 003/+47 61 10 36 99

Militær telefon/telefaks

99/0500 3699

Epost/ Internett

forsvaret@mil.no
www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

1

HØRING – Ratifikasjon av konvensjon om beskyttelse mot tvungen forsvinning med tilhørende norsk straffebud

Høringsinnspill fra Forsvarets stabsskole, seksjon for juss og militærmakt

4. september 2017

Forsvarets stabsskole støtter ratifikasjon av konvensjon om beskyttelse mot tvungen forsvinning. Forsvarets stabsskole er videre enig i at det norske straffebudet bør plasseres i straffelovens kapittel 19, fordi denne plasseringen er egnet til å skille forbrytelsen fra forbrytelser begått i tilknytning til væpnet konflikt (krigsforbrytelser).

Når det gjelder forholdet til den internasjonale humanitærretten (krigens folkerett) så mener Forsvarets stabsskole at det fra norsk side bør vurderes å utvide den foreslåtte tolkningserklæringen til å omfatte følgende:

”Norge forstår forpliktelsen i konvensjonens artikkel 17(2) sammenholdt med artikkel 43 slik at frihetsberøvelse som en følge av væpnet konflikt ikke er i strid med konvensjonen selv om nasjonal lovregulering ikke eksplisitt regulerer vilkår og prosessgarantier knyttet til frihetsberøvelse, der frihetsberøvelsen forøvrig er i overensstemmelse med reglene i humanitærretten.”

Fordi forholdet mellom humanitærrettens regler for tilfangetakelse og andre folkerettslige (menneskerettighets)forpliktelser er delvis rettslig uavklart, mener Forsvarets stabsskole at en slik tolkningsuttalelse vil kunne bidra til å redusere rettsusikkerhet ved norske militære bidrag i utlandet. Dette gjelder særlig i lys av den plikt konvensjonspartene har, i henhold til artikkel 23, til å sørge for nødvendig opplæring av personell som vil kunne ha befatning med personer som har fått berøvet sin frihet. Forsvarets stabsskole mener videre at en henvisning til ”alminnelige tolkningsprinsipper” (høringsnotatets side 27) ikke i tilstrekkelig grad er egnet til å redusere usikkerhet blant norsk tjenestegjørende personell i utlandet.